

Poticanje poduzetništva u Virovitičko-podravskoj županiji

Matea Barnaki¹, Sara-Patricia Rozman², Nikolina Pleša Puljić³

¹Veleučilište u Virovitici, Matije Gupca 78, Virovitica, Hrvatska, mateabarnaki@gmail.com

²Veleučilište u Virovitici, Matije Gupca 78, Virovitica, Hrvatska, sararozman124@gmail.com

³Veleučilište u Virovitici, Matije Gupca 78, Virovitica, Hrvatska, nikolina.plesa.puljic@vuv.hr

Sažetak

Svrha je rada prikazati na koje načine poticanje poduzetništva stimulira rast i razvoj gospodarstva na području Virovitičko-podravske županije te uz to nudi niz prilika poput otvaranja novih radnih mjesta, bespovratna sredstva za ulaganje u poslovanje, stručnu pomoć pri osnivanju poslovanja odnosno pokretanju određenih projekata i sve s ciljem podizanja gospodarstva na višu razinu. Za ispunjavanje svrhe rada provedeno je sekundarno istraživanje relevantnih znanstvenih radova i internih podataka tijela Virovitičko-podravske županije uključenih u poticanje poduzetništva. Analizom navedenog došlo se do spoznaje kako Virovitičko-podravska županija može biti primjer drugim županijama jer je provela niz projekata koji su ukazali na brojne načine pomaganja poduzetnicima. U projekte su bili uključeni Mreža poduzetničkih inkubatora, Panonski drvni centar kompetencija, Tehnološko-inovacijski centar Virovitica, Razvojna agencija Vidra, Razvojna agencija VTA te mjera samozapošljavanja osmišljena od strane HZZ-a na razini cijele Republike Hrvatske. Doprinos rada s jedne strane, ogleda se u povezivanju teorijskog aspekta poticanja poduzetništva s primjerima dobre prakse Virovitičko-podravske županije, dok će s druge strane rad doprinijeti konceptualizaciji teorijskog i aplikativnog područja poticanja poduzetništva. U budućim istraživanjima preporučuje se napraviti komparativnu analizu poticanja poduzetništva odabranih županija ili čak usporedbu s nekom od zemalja članica Europske unije. Navedeno bi moglo ukazati na dobre poslovne prakse čiji bi primjer mogle slijediti manje učinkovite članice ili županije.

Ključne riječi

poduzetnik, poticanje poduzetništva, Virovitičko-podravska županija

Abstract

The purpose of this paper is to show in which ways encouragement of entrepreneurship stimulates economic growth and development in the area of Virovitica-Podravina county and offers a number of opportunities such as creating new jobs, business investment grants, professional assistance in starting businesses or starting projects all with the aim of improving the economy. To fulfill the purpose of the work, secondary research of relevant scientific papers and internal data of Virovitica-Podravina county bodies involved in encouraging entrepreneurship was made. The analysis of all of the above led to the realization that Virovitica-Podravina county can be an example to other counties with its implementation of numerous projects which indicated a great sum of ways to help entrepreneurs. The projects included the Business incubator network, the Pannonian Wood Competence Center, the Virovitica Technological Innovation Center, the Vidra and Vta Development Agencies and the self-employment measure designed by the employment office at the level of the whole Republic of Croatia. The contribution of this paper is firstly reflected in connecting the theoretical aspect of encouraging entrepreneurship with examples of good practice of Virovitica-Podravina county, and secondly, the paper will contribute to the conceptualization of theoretical and applied areas of entrepreneurship. In future research, it is recommended to make a comparative analysis of the encouragement of entrepreneurship in selected counties or even a comparison with one of the members of the European Union. Stated could point to good business practices that could be followed by less efficient members or counties.

Keywords

encouraging entrepreneurship, entrepreneur, Virovitica-Podravina county

Uvod

Poduzetništvo se može opisati kao proces unutar kojeg pojedinac koristi svoje sposobnosti koje posjeduje na područjima inovacija, organizacije, usmjerenja, upravljanja i nadzora s ciljem stvaranje vrijednosti iz uloženi resursa na samom početku procesa (Škrtić i Mikić, 2011). Poduzetništvo kao takvo se nalazi u fokusu na putu do ekonomije blagostanja gdje se pronalaze nova rješenja za razvoj društva isto tako i poticanje privatnih inicijativa za stvaranje kvalitetne poduzetničke klime koja je posljednjih godina pod utjecajem turbulentnih globalnih promjena, no predstavlja generatora za poduzetnički razvoj u cijelome svijetu (Kružić, 2007). Za razvoj poduzetništva izrazito je važna podrška i poticaj od lokalne zajednice koja će pomoći poduzetnicima u razvoju u području stručnih znanja kao i financijske pomoći. Virovitičko-podravka županija (VPŽ) poticanjem poduzetništva u županiji predstavlja dobar primjer drugima na koji način se treba odnositi prema poduzetnicima i široj zajednici.

VPŽ je treća županija u Hrvatskoj po izdvajanju sredstava za obrtnike kroz vlastiti proračun, druga po povlačenju sredstava iz Europske unije (EU) te također treća po trendu rasta povučenih sredstava za razdoblje od tri godine¹. Uz povlačenje sredstava iz EU VPŽ pomoć poticanja poduzetništva provodi kroz gospodarsko-poduzetničke projekte za što je VPŽ postala i dobitnica nagrade GlobalLocal za poticanje razvoja poduzetništva u lipnju 2021. godine. Ona predstavlja nagradu „najboljim lokalnim zajednicama za kreiranje dobrog ambijenta za razvoj poduzetništva u srednjoj i jugoistočnoj Europi“ gdje je županija bila izabrana između 147 kandidata iz 10 zemalja².

U daljnjem će tekstu biti opisani gospodarsko-poduzetnički projekti koji su doveli županiju do dobitka nagrade te uz to koja je uloga EU u poticanju poduzetništva na razini VPŽ te koje su mjere poticanja od strane Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (dalje u tekstu: HZZ).

1. Pregled literature o oblicima poticanja poduzetništva

Kako bi se povećala uloga poduzetnika u ukupnom društveno-ekonomskom razvoju osnovani su programi

¹<https://lokalni.vecernji.hr/zupanije/priznanje-za-poticanje-razvoja-poduzetnistva-24393> (23.5.2022.)

²poduzetništva na razini VPŽ te koje su mjere poticanja od strane Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (dalje u tekstu: HZZ).

i projekti kako bi se poticalo poduzetništvo na više razina. Imaju višestruku namjenu, a ponajviše su fokusirani na:

- stvaranje pozitivne poduzetničke klime,
- izgradnju poduzetničke infrastrukture,
- izobrazbu i stručnu pomoć poduzetnicima,
- tehnološki razvoj, inovacije i nove proizvodne programe,
- poticanje poduzetništva ciljanih skupina i drugo (Buble i Buble, 2014).

Poduzetnička politika EU poslovnim subjektima pruža mogućnost tržišnog natjecanja pod jednakim uvjetima za sve poduzetnike među zemljama članicama. Ciljevi potpora EU-a je potpora tvrtkama tijekom njihova životna ciklusa, otklanjanje administrativnih prepreka kao i promicanje poduzetničkog obrazovanja na nekoliko područja: financijska (subvencije, osiguranja, kreditna sredstva), kulturna ili društvena (Huđek i Širec, 2019). Europska unija donijela je i strateške i akcijske dokumente u vezi s poticanjem i razvojem malih i srednjih poduzeća, a to su Lisabonska strategija, Europska povelja o malim i srednjim poduzećima i Akcijski plan za poduzetništvo (Kutnjak, 2010).

Prema Ministarstvu poduzetništva i obrta pokrenuta je prva nacionalna Strategija razvoja poduzetništva u RH 2013.-2020. s ciljem jačanja poduzetničkog potencijala i unapređenja kulture poduzetništva kroz pet strateških ciljeva:

1. "poboljšanje ekonomske uspješnosti
2. poboljšani pristup financiranju
3. promocija poduzetništva
4. poboljšanje poduzetničkih vještina
5. poboljšano poslovno okruženje³

Prema podacima Eurokonzaltinga Republika Hrvatska (RH) iz fondova EU u razdoblju od 2021. do 2027. ima na raspolaganju gotovo 25 milijardi eura bespovratnih sredstava i povoljnih kredita koje omogućavaju EU fondovi. Od navedenog iznosa dio sredstava namijenjen je za natječaje malim i srednjim poduzetnicima pa i velikim tvrtkama čiji su osnovni ciljevi digitalna i zelena transformacija poslovanja kao i poticanje inovacije i inovativnih projekata ponajviše se bazirajući na visokotehnološke grane gospodarstva⁴.

³Vlada Republike Hrvatske, <https://vlada.gov.hr/pristup-informacijama/programi-strategije-planovi-i-izvjesca/strateski-dokumenti-vlade-rh/ministarstvo-poduzetnistva-i-obrta/17694> (13.12.2022.)

⁴Eurokonzalting, <https://eurokonzalting.com/index.php/bespovratna-sredstva-i-kredit/item/1066-eu-fondovi-i-bespovratna-sredstva-za-poduzetnike-u-2022-godini> (13.12.2022.)

2. Oblici poticanja u Virovitičko-podravskoj županiji putem EU fondova

Svaka od županija u Hrvatskoj odabire načine na koje će poticati svoje stanovništvo na ulazak u poduzetništvo, VPŽ svoju dobru praksu provodi kroz Razvojne Agencije VIDRA i VTA koje pomažu kroz pisanje projekata i prijava na natječaje da dodjelu europskih sredstava, Mrežu Poduzetničkih inkubatora VPŽ koja pomaže kroz savjetovanje i subvencionirani najam uredskih i poslovnih prostora, Panonskog drvnog centra kompetencija te Tehnološko – inovacijskog centra itd. za što je i nagrađena.

2.1. Mreža poduzetničkih inkubatora

Osnovna svrha poduzetničkih inkubatora je poticanje poduzetničkog okruženja te nastoje osigurati povoljne uvjete za razvoj poduzetnika na određenim područjima (Milinović i Tutić, 2021). Priča poduzetničkih inkubatora u VPŽ započela je 2005. godine kada je osnovan prvi inkubator na području županije čija je infrastruktura nastala 2013. godine suradnjom Europske unije i VPŽ kroz projekt „E-inkubator sa i bez zidova u Virovitičko-podravskoj županiji“. Do sljedećeg u obogaćivanju inkubatora došlo je 2019. godine stvaranjem Mreže inkubatora kojom se spajaju inkubatori u Virovitici, Orahovici, Pitomači/Kladarama i Slatini. Cilj inkubatora je „doprinijeti regionalnoj konkurentnosti, poduzetničkom okruženju i održivom razvoju Virovitičko-podravške županije poticanjem razvoja tehnoloških „start-up“ poduzeća i otvaranje novih radnih mjesta“⁵ u suradnji s lokalnim veleučilištem čime zajedno predstavljaju vezu među javnim i lokalnim sektorom na području VPŽ⁶. Logo mreže inkubatora grafički prikazuje povezanost četiriju lokacija na kojima se nalaze inkubatori prema geografskim područjima te predstavljaju jednu zajednicu, mjesto koje će poduzetnicima pomoći u prvim koracima poslovanja.

⁵Mreža poduzetničkih inkubatora, <https://inkubatorivpz.hr/o-nama/> (23.5.2022.)

⁶Mreža poduzetničkih inkubatora, <https://inkubatorivpz.hr/o-nama/> (23.5.2022.)

SLIKA 1: LOGO MREŽE PODUZETNIČKIH INKUBATORA VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE

Izvor: Mreža poduzetničkih inkubatora, <https://inkubatorivpz.hr/category/natjecaji> (23.5.2022.)

Inkubatori stanarima pružaju mnogobrojne usluge od kojih su neke:

- 65 potpuno opremljenih prostora (48 uredskih i 17 poslovnih) u kojima poduzetnici mogu boraviti 5 godina svoga poslovanja ili ako je djelatnost uslužnog tipa 3 godine
- mogućnost korištenja usluge virtualnog stanara inkubatora
- korištenje konferencijske dvorane
- *coworking* prostor
- kreativni i multimedijski studio
- prostor za šivanje i krojenje u poduzetničkom inkubatoru Slatina.

Uz fizičke prostore kao poticaj za osnivanje vlastitog poduzeća inkubatori pružaju i subvencionirani najam što u startu olakšava financijsku opterećenost poduzetnika, korištenje savjetodavnih usluga, pomoć pri izradi poslovnog plana i investicijske studije te izradu projektnih prijedloga za otvaranje natječaja. Tomu pridonosi suradnja sa stručnim službama te poljoprivrednicima i gospodarstvenicima gdje se želi stvoriti motivirajuća poduzetnička klima koja će i u budućnosti privlačiti nove poduzetnike i pružati im navedene pomoći što predstavlja misiju Mreže inkubatora. Dok se vizijom žele predstaviti kao stručna potporna institucija u VPŽ koja svoj uspjeh temelji na preživljavanju stanara u jednom od inkubatora na području županije⁷.

Prema podacima iz svibnja 2021. godine popunjenost ureda i poslovnih prostora u poduzetničkim inkubatorima je iznimno dobra što potvrđuju brojke kako je čak 65% kapaciteta popunjeno. Virovitički je inkubator bio popunjen već šest mjeseci nakon otvaranja te se ta slika do danas nije mijenjala dok u ostalim inkubatorima u Virovitici, Slatini i Orahovici još ima slobodnih kapaciteta. Uz njih tu je i 10 virtualnih stanara koji koriste usluge Mreže inkubatora u svome poslovanju, svi se navedeni podaci mijenjaju iz dana u dan, a poduzetnici koji potencijalno žele postati stanari

⁷Mreža poduzetničkih inkubatora, <https://inkubatorivpz.hr/o-nama/> (23.5.2022.)

jednog od inkubatora ranije se moraju najaviti upravi⁸.

2.2. Panonski drveni centar kompetencija

Panonski drveni centar kompetencija (PDCK) nastao je kao projekt s ciljem pružanja usluge u svim fazama razvoja finalnih proizvoda od drva malim i srednjim poduzetnicima iz drveno- prerađivačkog sektora s područja RH kao i same regije. Uz to najveći je naglasak postavljen na proizvode koji stvaraju veću dodatnu vrijednost, prednost dajući inovativnom i do sada neviđenom dizajnu proizvoda. Uz to usluge koje PDCK nudi svojim klijentima su:

- izrada dizajna proizvoda
- istraživanje, razvoj i testiranje proizvoda
- marketinška podrška u plasiranju proizvoda na tržište
- profesionalno fotografiranje
- transfer tehnologija i inovacija
- organiziranje skupova, prezentacija i sastanaka s poduzetnicima i zainteresiranim skupinama
- umrežavanje i povezivanje poduzetnika⁹.

Sam doprinos projekta potvrđuje činjenica je drveni sektor jedan od najstarijih sektora prerađivačke industrije u Republici Hrvatskoj te se kao takav ističe kao strateška grana hrvatskog gospodarstva uz poljoprivredu i turizam (Družić i Basarac, 2012).

SLIKA 2: LOGO PANONSKOG DRVNOG CENTRA KOMPETENCIJA

Izvor: Panonski drveni centar kompetencija, <https://www.pdck.hr/drvni-centar> (24.5.2022.)

U samim začecima dok je PDCK bio samo ideja imao je cilj povezati znanstvenike, lokalnu zajednicu i industrije kako bi se razvili inovativni proizvodi u čemu su pomogli partneri VIDRA – Agencija za regionalni razvoj VPŽ, zagrebački Šumarski fakultet i Institut Ruđer Bošković kao i drvo – prerađivači s područja županije s nositeljem projekta VPŽ. Projekt još nije krenuo u realizaciju, a već ga je u ožujku 2013. godine Hrvatski klaster konkurentnosti drvo-prerađivačkog sektora proglasio projektom od

⁸Glas Slavonije, <https://www.glas-slavonije.hr/464842/3/Odluke-o-tvrtkama-nagradama-stanovima> (24.5.2022.)

⁹Panonski drveni centar kompetencija, <https://www.pdck.hr/proizvodi-i-usluge> (24.5.2022.)

nacionalnog interesa u tom području. Projekt je krenuo u realizaciju s 99% sufinanciranjem od strane EU, dok je cijeli projekt iznosio gotovo 45 milijuna kuna. PDCK od kada je otvorio svoja vrata i dalje njeguje partnerstva s prethodno navedenim partnerima te je i dalje otvoren za nove suradnje s poduzetnicima s područja šumarstva i tehnologija sve to kako bi unaprijedila poslovanje županije i došla do što boljih rezultata te unaprijedila gospodarsku sliku VPŽ, a isto tako i cijele RH¹⁰.

2.3. Tehnološko inovacijski centar Virovitica

Tehnološko inovacijski centar u Virovitici (dalje u tekstu: TIC) predstavlja spoj znanosti i poljoprivrede te osigurava da domaći proizvodi koji se plasiraju na tržište budu konkurentni i kvalitetniji od drugih¹¹.

SLIKA 3: LOGO TEHNOLOŠKO INOVACIJSKOG CENTRA U VIROVITICI

Izvor: Tehnološko inovacijski centar Virovitica, <http://ticvt.hr/> (23. 5. 2022.)

Zgrada TIC-a koja svojom površinom obuhvaća 1754, 08 m² nalazi se na prostoru bivše vojarnje, a glavna svrha izgradnje je bilo „ulaganje u organizacijsku reformu i infrastrukturu u sektoru istraživanja, razvoja i investicija“¹². Cjelokupni projekt odnosno izgradnja i opremanje prostora financirani su iz Europskog fonda za regionalni razvoj. Virovitičko-podravska županija koja je već poznata po povlačenju sredstava iz europskih fondova je glavni korisnik navedenog prostora, no u provođenju svih aktivnosti im pomažu partneri Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek te Prehrambeno-tehnološki fakultet u Osijeku¹³.

Cilj TIC-a je uspostavljanje istraživačke infrastrukture za znanstveno područje biotehničkih znanosti te se poseban naglasak stavlja na polja

¹⁰ Panonski drveni centar kompetencija, <https://www.pdck.hr/drvni-centar> (24.5.2022.)

¹¹Virovitičko-podravska županija, <http://www.vpz.hr/2021/05/14/otvoren-tehnolosko-inovacijski-centar-uvirovitici-koji-ce-bit-i-spoj-znanosti-i-poljoprivrede-a-pritom-ce-osigurati-konkurentne-i-kvalitetnije-domaceproizvode/> (23.5.2022.)

¹²TIC Virovitica, <http://ticvt.hr/> (23.5.2022.)

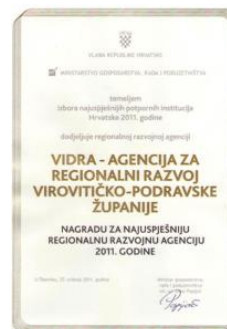
¹³TIC Virovitica, <http://ticvt.hr/> (23.5.2022.)

poljoprivrede, biotehnologije te prehrambene tehnologije. TIC kao takav nema izravan utjecaj na poticanje poduzetništva no to ne znači da ne sudjeluje u njemu. Glavni utjecaj na potencijalne poduzetnike promiče na način da ih dodatno motivira na otvaranje vlastitog poslovanja pružajući im sigurnost i pomoć u njihovu poslovanju. Takav način motiviranja se odnosi na sve usluge koje pruža TIC od korištenja njihove suvremene opreme za istraživanje i poboljšanje kvalitete proizvoda do njegova plasmana na tržište gdje će zasjeniti konkurenciju. Upravo iz navedenih razloga postoji veća šansa da osoba koja želi otvoriti vlastito poslovanje to i učini, zbog toga što će prije njegova otvaranja biti upoznata s pogodnostima koje TIC nudi te se osjećati sigurnije znajući da postoji netko tko će im moći pomoći pri stvaranju vrhunskog konkurentnog proizvoda na tržištu.

2.4. VIDRA-Agencija za regionalni razvoj Virovitičko-podravске županije

VIDRA- Agencija za regionalni razvoj Virovitičko-podravске županije (dalje u tekstu Razvojna agencija VIDRA) kao javna ustanova započnje s radom 2008. godine, a njezin vlasnik i osnivač je upravo Virovitičko-podravska županija. Razvojna agencija VIDRA kao i ostale agencije regionalnog razvoja kao glavnu ulogu imaju gradnju kapaciteta određenih područja, u većini slučajeva gradova i regija te nastoje poboljšati gospodarske aktivnosti te samu kvalitetu života stanovnika (Devčić i Šostar, 2012). Od prvog danas svog poslovanja Razvoja agencija VIDRA razvija nove ideje te kreira nove projekte, njezin uspjeh je vrlo brzo eskaliralo te je uz podršku Virovitičko-podravске županije izašla izvan lokanih okvira. Za svoj brz i uspješan razvoj Razvoja agencija VIDRA 2011. godine proglašena je najuspješnijom razvojnom agencijom u Republici Hrvatskoj¹⁴.

SLIKA 4: NAGRADA ZA NAJUSPJEŠNIJU REGIONALNU RAZVOJNU AGENCIJU 2011. GODINE

Izvor: VIDRA-Agencija za regionalni razvoj Virovitičko-podravске županije, https://ravidra.hr/sub_page/cime-se-bavimo/ (25. 5. 2022.)

Razvojna agencija VIDRA je ustanova u kojoj se mogu dobiti sve potrebne informacije o korištenju bespovratnih sredstava Europske unije te isto tako i o nacionalnim sredstvima koja služe za financiranje. Sama svrha Razvojne agencije VIDRA, odnosno ona svojim djelovanjem nastoji postići povećanje životnog standarda svih građana Virovitičko-podravске županije, ali također svoje djelovanje širi i izvan granica županije na način da regiju Kontinentalne Hrvatske uključuje u samu izradu i implementaciju projekata. Na navedeno su usmjereni i ciljevi Razvojne agencije Vidra koji potiču vođenje računa o stupnju razvoja te o potrebama i zahtjevima kako okruženja na razini županije tako i šire regije¹⁵. Dva glavna cilja su:

- „ruralni i regionalni razvoj Županije i šire regije
- Povećanje konkurentnosti gospodarstva na području županije“

Razvojna agencija VIDRA već je prepoznatljiva diljem Kontinentalne Hrvatske no to želi nastaviti biti i u svojoj budućnosti, a to potvrđujem i svojom vizijom, a ona je "VIDRA - Agencija za regionalni razvoj Virovitičko-podravске županije je stručna, pouzdana i prepoznatljiva agencije u regiji Kontinentalne Hrvatske, čija se kvaliteta i vrijednost pruženih usluga mjeri povećanjem konkurentnosti svih dionika županije i regije¹⁶."

Razvojna agencija VIDRA nastoji pružiti pomoć poduzetnicima nudeći im sljedeće usluge:

- Informiranje i savjetovanje
- Edukacija
- Poslovno planiranje
- Stvaranje novog poslovnog pothvata
- Strateški razvoj poslovanja
- Upravljanje financijama i pristup izvorima financiranja

¹⁴Razvoja agencija VIDRA, <https://ravidra.hr/o-nama/> (25.5.2022.)

¹⁵Razvoja agencija VIDRA, <https://ravidra.hr/o-nama/> (25.5.2022.)

¹⁶Razvojna agencija VIDRA, <https://ravidra.hr/o-nama/> (25.5.2022.)

- Marketing
- Internacionalizacija poslovanja
- E-poslovanje
- Priprema projektnih prijedloga i/ili tehnička pomoć u provedbi projekta sufinanciranih iz EU izvora
- Davanje jamstva¹⁷

Na mrežnoj stranici navode da im se može obratiti bilo koji pojedinac koji ima poslovnu ideju, odnosno ideju za projekt. Sve što je potrebno napraviti je ispuniti obrazac na njihovoj mrežnoj stranici, a sam obrazac se sastoji od jednostavnih stavki koje će znati ispuniti svaki pojedinac ukoliko zna što želi. Neke od stavki u obrascu su naziv projekta, opis projekta, ciljna skupina, očekivano trajanje, tematsko područje te osobni podaci. Razvojna agencija VIDRA također vodi brigu o poduzetnicima na način da ih drži u korak s najnovijim radionicama, seminarima, javnim pozivima i slično te sve obavijesti vezane uz njih redovito objavljuje također na svojoj mrežnoj stranici¹⁸. Prema navedenom Razvojna agencija VIDRA je idealno rješenje za sve osobe koje žele zaviriti u svijet poduzetništva te imaju jasnu sliku o tomu čime se žele baviti, a u slučaju da ta slika i nije najjasnija, ali je sama ideja dobra, VIDRA će nastojati učiniti sve u svojoj moći da se ta ideja pretvori u stvarnost.

2.5. VTA - Razvojna agencija

Razvojne agencije mogu biti u državnom, privatnom ili mješovitom vlasništvu (Devčić i Šostar, 2012). Razvojna agencija VTA (dalje u tekstu VTA) razlikuje se od Razvojne agencije VIDRA po tomu što je ona osnovana od strane Gradskog vijeća Grada Virovitice, odnosno njezin vlasnik i osnivač je sam Grad Virovitica. Ističe se po tome što je prva lokalna razvojna agencija u RH koja je registrirana kao ustanova. Glavna obilježja poslovanja VTA su da nastoje svoje poslove raditi u interesu grada Virovitice, a to čine kroz izradu i implementaciju razvojnih projekata, ali VTA ne obavlja poslove vezano samo uz svog osnivača već njezini poslovi obuhvaćaju pisanje projekata i za ostale ustanove i poduzeća čiji je osnivač Grad Virovitica¹⁹. VTA kroz sljedeće djelatnosti utječe na poticanje poduzetništva u VPŽ:

- Izrada programa i projekata za urbanu i ruralnu sredinu putem sustava poduzetništva i gospodarstva
- Stvaranje lokalnih mreža

• Potpora razvojnim programima uključujući i javno-privatna partnerstva, direktne investicije, *joint-venture* inicijative

- Istraživanje tržišta i javnog mijenjanja
- Izrada studije izvedivosti, poslovnih planova i investicijskih elaborata
- Pružanje tehničke i savjetodavne pomoći
- Provođenje specijalističkih edukativnih programa
- Promidžba
- Izrada i ažuriranje strateških planova²⁰

Iz navedenih djelatnosti vidljivo je da VTA nema u potpunosti izravan utjecaj na poticanje poduzetništva u vidu mjera, ali svakako potiče poduzetništvo na način da poduzetnicima osigurava pomoć prilikom i nakon otvaranja novog poslovanja. Upravo zbog toga će se osobe koje žele postati poduzetnicima lakše odlučiti na prvi korak, odnosno osnivanje novog poslovanja.

Projekt koji se može izdvojiti po svojem utjecaju na poduzetništvo, a proveden je od strane VTA je Izgradnja ceste i druge komunalne infrastrukture u poduzetničkoj zoni Antunovac. Projekt je proveden bespovratnim sredstvima Europskih investicijskih i strukturnih fondova u razdoblju od 17. lipnja 2019. do 17. listopada 2021. godine, a svrha projekta je bila podizanje razine poduzetničke aktivnosti u Virovitici kroz stvaranje privlačnih uvjeta za poduzetnike ulaganjem u infrastrukturu poduzetničke zone, a stvaranje privlačnih uvjeta rezultira ujednačenom regionalnom razvoju RH. Važno je spomenuti kako i sama poduzetnička zona utječe na poticanje poduzetništva pružanjem slobodnog prostora za otvaranje vlastitog poslovanja²¹. Uz poduzetničku zonu Antunovac na području grada Virovitice postoje još Poduzetnička zona I, Poduzetnička zona III, Poduzetnička zona sjever koja je djelomično izgrađena te Poduzetničke zone Zapad I i Zapad II²².

2.6. Potpora za samozapošljavanje HZZ-a

Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ) jedna je od javnih ustanova čiji je vlasnik RH te kao takva je ustrojena Zakonom o tržištu rada („Narodne novine“ br. 118/2018), a njezina ključna uloga je reguliranje ponude i potražnje na tržištu rada u RH²³. HZZ provodi niz mjera među kojima je i potpora za

¹⁷Razvojna agencija VIDRA, <https://ravindra.hr/poduzetnistvo/> (25.5.2022.)

¹⁸Razvojna agencija VIDRA, <https://ravindra.hr/poduzetnistvo/> (25.5.2022.)

¹⁹VTA, <https://vta.hr/o-agenciji/> (31.5.2022.)

²⁰VTA, <https://vta.hr/o-agenciji/> (31.5.2022.)

²¹VTA, <https://vta.hr/projekti/izgradnja-ceste-i-druge-komunalne-infrastrukture-u-poduzetnickoj-zoni-antunovac/> (31.5.2022.)

²²GRAD VIROVITICA, <https://www.virovitica.hr/poduzetnicke-zone-u-gradu-virovitici/> (1.6.2022.)

²³HZZ, <https://www.hzz.hr/o-hzz/> (26.5.2022.)

samozapošljavanja te se ona ne provodi samo na području Virovitičko-podravške županije već u cijeloj Republici Hrvatskoj. Način na koji mjera djeluje na poticanje razvoja poduzetništva je da nezaposlenim osoba se dodjeljuju novčana sredstva za pokrivanje troškova osnivanja te prve korake na tržištu. Sredstva se dodjeljuju za četiri organizacijska oblika, a to su obrt, trgovačko društvo, samostalna djelatnost te ustanova. Vezano uz navedeno važno je spomenuti kako osobe koje žele koristiti ovu mjeru moraju biti prijavljene u evidenciju nezaposlenih osoba koja se vodi od strane HZZ-a²⁴.

Cilj ove mjere se ogleda u pružanju financijske pomoći osobama koje žele pokrenuti vlastito poslovanje te postati poduzetnikom stoga možemo reći kako ova mjera potiče poduzetništvo putem financijskih sredstava koja olakšavaju sam početak poslovanja. Financijska sredstva odnosno subvencije koje se odobravaju su u iznosu do 120.000,00 kuna, a iznos potpore određuje se prema djelatnosti kojom se osoba ili osobe žele baviti, a ona mora biti i u skladu s Nacionalnom klasifikacijom djelatnosti. Sama dodjela potpora može se dodijeliti u sljedeće dvije skupine:

- Skupina kojoj se dodjeljuje iznos do 120.000,00 kn obuhvaća područja: rudarstvo i vađenje, prerađivačka industrija, opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija, opskrba vodom i građevinarstvo

- Skupina kojoj se dodjeljuje iznos do 80.000,00 kn obuhvaća područja: trgovina na veliko i malo, prijevoz i skladištenje, djelatnosti pružanja smještaja i pripreme usluživanja hrane, informacije i komunikacije, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, umjetnost, zabava i rekreacija, stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, obrazovanje te ostale uslužne djelatnosti²⁵.

Postoje i djelatnosti koje ne mogu ostvariti dodjelu financijskih sredstava, a neke od njih su poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo, djelatnosti pružanja smještaja i pripreme i usluživanje hrane, financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja itd. Važno je spomenuti kako se sredstva dodjeljuju primjenom fiksnog i varijabilnog iznosa. Fiksni iznos odnosi se na troškove registracije poslovanja, troškove rada jedne osobe te uobičajene mjesečne troškove, a njegova visina je 40.000,00 kn za paušalni obrt, a 55.000,00 kn za ostale organizacijske oblike. Što se tiče varijabilnog iznosa on ovisi o registriranoj djelatnosti, a dijeli se u

5 kategorija: kupnja nove opreme koja će se koristiti u razdoblju dužem od jedne godine, kupnja licenciranih IT programa, kupnja novih prijevoznih sredstava, kupnja sirovina i potrošnog materijala te kupnja franšize²⁶.

Odobrenje mjere odnosno dodjele financijskih sredstava temelji se na poslovnom planu koji podnositelj mora izraditi te putem njega je potrebno utvrditi da je poslovna ideja održiva. Nakon utvrđivanja održive poslovne ideje te ocjenjivanja samog zahtjeva, ukoliko se podnositelju odobri mjera samozapošljavanja na trajanje od 24 mjeseca, sredstva će biti na njegovom računu u roku od 30 dana od potpisa ugovora, ali pod uvjetom da je podnositelj zahtjeva dostavio bjanko zadužnicu i rješenje o upisu poslovnog subjekta od strane podnositelja zahtjeva²⁷.

Statistički podaci koji se odnose na razdoblje od 2016. do 2021. godine govore kako je u navedenom razdoblju na području VPŽ za mjeru samozapošljavanja ukupno isplaćeno 37, 98 milijuna kuna za 595 korisnika²⁸.

2.7. Sudjelovanje EU-a u poticanju poduzetništva

Svaki od navedenih projekata Mreža poduzetničkih inkubatora, Drvni centar kompetencija i Tehnološko inovacijski centar ujedno su i projekti u koje je ulagala EU te time promicala poduzetništvo i razvoj VPŽ. Svi su ovi projekti proizašli iz Europskog fonda za regionalni razvoj koji ima za cilj jačanje ekonomije i smanjenje razlika u razvijenosti među regijama. Fond je usmjeren većinom na infrastrukturne investicije kako bi se otvorila nova radna mjesta te razvilo malo i srednje poduzetništvo prema NUTS regijama²⁹.

VPŽ kao HR NUTS 3 regija (21 administrativna jedinica - 20 županija i Grad Zagreb) pripada u HR NUTS 2 regiju Panonske Hrvatske (4 administrativne jedinice nastale grupiranjem županija) zajedno s Bjelovarsko-bilogorskom, Požeško-slavonskom, Brodsko-posavskom, Osječko-baranjskom,

²⁴HZZ, <https://mjere.hr/katalog-mjera/potpورا-za-samozaposljavanje/> (26.5.2022.)

²⁵HZZ, <https://mjere.hr/katalog-mjera/potpورا-za-samozaposljavanje/> (26.5.2022.)

²⁶HZZ, <https://mjere.hr/katalog-mjera/potpورا-za-samozaposljavanje/> (26.5.2022.)

²⁷HZZ, <https://mjere.hr/katalog-mjera/potpورا-za-samozaposljavanje/> (26.5.2022.)

²⁸HZZ, <https://mjere.hr/mjere-aktivnog-zaposljavanja/zupanije/viroviticke-podravska/> (14. 12. 2022.)

²⁹Eu fondovi, <https://www.eufondovi.hr/fondovi/strukturni-fondovi> (25.5.2022.)

Vukovarsko-srijemskom, Karlovačkom i Sisačko-moslavačkom županijom³⁰.

SLIKA 5: NOVA PODJELA RH NA 4 STATISTIČKE REGIJE 2.RAZINE (NUTS 2)

Izvor: Aurora, <https://www.istra-europa.eu/nova-statisticka-podjela-hrvatske-na-nuts2-regije> (25.5.2022.)

Sve županije osim Grada Zagreba pripadaju u kategoriju slabije razvijenih dijelova jer je njihov BDP ispod 75% prosječnog BDP-a EU. Time će te županije, uključujući i VPŽ, osigurati višu razinu potpora od strane EU-a prema EU fondovima u investicijskom razdoblju 2021.-2027³¹. U ovom sedmogodišnjem razdoblju Omotnica proračuna za RH iznosi više od 25 milijardi eura u tekućim cijenama iz dva izvora od kojih Višegodišnji financijski okvir (VFO) objedinjuje i ulaganje iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR) iz kojih je moguće ulagati u infrastrukturu zatim istraživanje i razvoj koje pripadaju ulaganju u malo i srednje poduzetništvo te isto tako time se ulaže u otvaranje novih radnih mjesta zatim opremu i softvere te nematerijalnu imovinu kojom se potiče umrežavanje, suradnje kao i razmjena iskustava kao važan čimbenik za razvoj kako cijele RH tako i svake od regija pojedinačno³².

³⁰Narodne novine NN, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2019_12_125_2507.html (25.5.2022.)

³¹Aurora, <https://www.istra-europa.eu/nova-statisticka-podjela-hrvatske-na-nuts2-regije> (25.5.2022.)

³²Europski strukturni i investicijski fondovi, <https://strukturnifondovi.hr/eu-fondovi/eu-fondovi-2021-2027> (25.5.2027.)

3. Zaključak

Poticanje poduzetništva u cijelom svijetu ne može biti uspješno ukoliko ne postoji utjecaj na njegov razvoj od strane lokalne zajednice. Bez obzira koliko velik taj utjecaj bio on je od velikog značaja. Stoga kao zaključak napisanog rada možemo navesti da VPŽ u velikoj mjeri utječe na poticanje i razvoj poduzetništva.

Poticanje poduzetništva unutar Županije odvija se putem raznih organizacija, ustanova te mjera, neke od njih su Mreža poduzetničkih inkubatora, Panonski drvni centar kompetencija, Tehnološko inovacijski centar Virovitica, Razvojne agencije VIDRA i VTA te potpore za samozapošljavanje od strane HZZ-a. Važno je napomenuti kako temelj za većinu navedenih organizacija predstavlja povlačenje sredstava iz europskih fondova, odnosno projekti koji se provode, zgrade koje se grade da bi ih poduzetnici koristili financirani su sredstvima od strane EU. EU sudjeluje u poticanju poduzetništva s ciljem da ojača ekonomije te smanji razlike u razvijenosti među regijama. VPŽ je uvidjela sve pogodnosti koje EU nudi za razvoj poduzetništva te je po povlačenju sredstva druga županija u RH, a treća je po trendu rasta povučenih sredstava u tri godine, a kao dokaz uspješnosti u poticanju razvijanja poduzetništva VPŽ posjeduje i nagradu GlobalLocal koja se dodjeljuje najboljim lokalnim zajednicama za kreiranje povoljnog okruženja za razvoj poduzetništva u srednjoj i jugoistočnoj Europi. Zajednički cilj svih navedenih oblika poticanja poduzetništva na području VPŽ ogleda se u olakšavanju procesa otvaranja vlastitog poduzeća putem financijskih sredstava, uslugama savjetovanja, podršci prilikom razvoja i plasiranja proizvoda na tržište, stvaranju konkurentnih proizvoda te stvaranju osjećaja sigurnosti prilikom samog procesa otvaranja vlastitog poduzeća.

Literatura

- [1] Buble, M., Buble, M. (2014): Poduzetništvo, Split: Aspira
- [2] Devčić, A., Šostar, M. (2015): Regionalni razvoj i fondovi Europske unije: Prilike i izazovi, Požega: Veleučilište u Požegi
- [3] Škrčić, M., Mikić, M. (2011): Poduzetništvo, Zagreb: Sinergija-nakladništvo d.o.o.
- [4] Družić, G.; Basarac, M. 2012: Makroekonomska analiza hrvatskog drvnog sektora, Zbornik radova znanstvenog skupa: Razvojna strategija malog nacionalnog gospodarstva u globaliziranom svijetu
- [5] Huđek, I., Širec, K. (2019): Razvoj poduzetničkog potencijala kroz obrazovanje za poduzetništvo u EU, Institut za poduzetništvo i menadžment malih poduzeća, Sveučilište u Mariboru

- [6] Kružić, D. : Poduzetništvo i ekonomski rast: reaktualiziranje uloge poduzetništva u globalnoj ekonomiji, *Ekonomski misao i praksa*, Vol. No. 2, 2007
- [7] Kutnjak, G. (2010): *Europska unija u funkciji poticanja i razvoja malog i srednjeg poduzetništva*, Sveučilište u Rijeci
- [8] Milinović, B. M., Tutić Ž. (2021): Poduzetnički inkubatori kao oblik poduzetničke potporne institucije u Hrvatskoj, *Hrvatska i komparativna javna uprava: časopis za teoriju i praksu javne uprave*, Vol. 21. No. 4
- [9] Aurora, <https://www.istra-europa.eu/nova-statisticka-podjela-hrvatske-na-nuts2-regije> (25.5.2022.)
- [10] Eu fondovi, <https://www.eufondovi.hr/fondovi/strukturni-fondovi> (25.5.2022.)
- [11] Eurokonzalting, <https://eurokonzalting.com/index.php/bespovratna-sredstva-i-krediti/item/1066-eu-fondovi-i-bespovratna-sredstva-za-poduzetnike-u-2022-godini> (13.12.2022.)
- [12] Europski strukturni i investicijski fondovi, <https://strukturnifondovi.hr/eu-fondovi/eu-fondovi-2021-2027> (25.5.2022.)
- [13] Glas slavonske, <https://www.glas-slavonske.hr/464842/3/Odluke-o-tvrtkama-nagradama-stanovima> (24.5.2022.)
- [14] GRAD VIROVITICA, <https://www.virovitica.hr/poduzetnicke-zone-u-gradu-virovitici/> (1.6.2022.)
- [15] HZZ, <https://mjere.hr/katalog-mjera/potpora-za-samozaposljavanje/> (26.5.2022.)
- [16] HZZ, <https://www.hzz.hr/o-hzz/> (26.5.2022.)
- [17] Informativni centar Virovitica, <https://www.icv.hr/2021/06/viroviticko-podravsko-zupanija-dobitnica-je-europske-nagrade-globallocal-za-poticanje-razvoja-poduzetnistva/> (23.5.2022.)
- [18] Lokalno, <https://lokalni.vecernji.hr/zupanije/priznanje-za-poticanje-razvojpoduzetnistva-24393> (23.5.2022.)
- [19] Mreža poduzetničkih inkubatora, <https://inkubatorivpz.hr/o-nama/> (23.5.2022.)
- [20] Narodne novine NN, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2019_12_125_2507.html (25.5.2022.)
- [21] Panonski drvni centar kompetencija, <https://www.pdck.hr/drvni-centar> (24.5.2022.)
- [22] Panonski drvni centar kompetencija, <https://www.pdck.hr/proizvodi-i-usluge> (24.5.2022.)
- [23] Razvoja agencija VIDRA, <https://ravidra.hr/poduzetnistvo/> (25.5.2022.)
- [24] Razvoja agencija VIDRA, <https://ravidra.hr/o-nama/> (25.5.2022.)
- [25] TIC Virovitica, <http://ticvt.hr/> (23.5.2022.)
- [26] Virovitičko-podravsko županija, <http://www.vpz.hr/2021/05/14/otvoren-tehnolosko-inovacijski-centar-uvirovitici-koji-ce-bit-spoj-znanosti-i-poljoprivrede-a-pritom-ce-osigurati-konkurentne-i-kvalitetnije-domaceproizvode/> (23.5.2022.)
- [27] VIDRA-Agencija za regionalni razvoj Virovitičko-podravske županije, https://ravidra.hr/sub_page/cime-se-bavimo/ (25.5.2022.)
- [28] Vlada Republike Hrvatske, <https://vlada.gov.hr/pristup-informacijama/programi-strategije-planovi-i-izvjesca/strateski-dokumenti-vlade-rh/ministarstvo-poduzetnistva-i-obrta/17694> (13.12.2022.)
- [29] VTA, <https://vta.hr/o-agenciji/> (31.5.2022.)
- [30] VTA, <https://vta.hr/projekti/izgradnja-cesta-i-druge-komunalne-infrastrukture-u-poduzetnickoj-zoni-antunovac/> (31.5.2022.)